

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

A Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint
TELEFON 14 SZ.

Főmunkatársak
KISS GYULA SZENDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK
Belmunkatárs CSAJÁGI BERNÁT

Megjelen vasárnap
Egész évre 8 K, félévre 4 K,
negyed évre 2 K

A Petőfi-ház.

Irta Dr. Ferenzi Zoltán

A Petőfi-társaság még 1899-ben, a költő halála 50-ik évfordulója alkalmával elhatározta a Petőfi-ház alapítását. Ennek a gondolatnak akkor is tisztas multja volt; mert hiszen Török Árpád már 1881-ben a „Petőfi-ház indítványozója“-nak nevezte magát.

De az eszmének e szép multja mellett is (noha már egyszer, 1899-ben, az egész magyar sajtó foglalkozott vele) még sokan vannak olyanok, kik kétkedően kérdik, hogy mi ezzel a cél? Pedig minő egyszerű a válasz: ugyanaz, ami egy szoborral és azonkívül még nagyon sok és lényegesen más egyéb.

Ugyanis mi a költő számára látható emléket akarunk állítani a Petőfi-házban, mert a tiszteletnek, a lelkesedésnek látható jelvényre van szüksége, mint a katonának a zászlóra, Krisztus követőjének a labaruncra, a hívőnek a templomra. Egy helyet akarunk, ahová, ha nem emelhetünk sirja fölé mauzóleumot, az érte lelkesülő elzarándokolhasson és ott a költőre vonatkozó emlékek látása, közlője által lelkét eltöltse azzal a tüzrel, mely a költő lelkében örök láng volt.

Ez akar lenni a Petőfi-ház, de több

ennél, vagy még más is: az a hely, hol a költő életével és műveivel tudományosan lehet foglalkozni. Tehát ereklye és könyvtár egyszerre.

Ezért tehát ez a ház egyesíteni fogja mindazt, ami a költőről és költőtől hiteles emlékekben, kéziratokban még felkutatható; összegyűjti mindazt, ami művei eredeti kiadásában fordításaiban bármely nyelven föllelhető; egyesíteni fogja az összes rávonatkozó hazai és külföldi teljes irodalmat; végre mint azt, amit a képzőművészet és műpar róla alkot.

Mindezzel társaságunk célja az, hogy Petőfivel oly tudományos módon foglalkozzék a hazai és külföldi irodalom, mint a franciák Molière-rel és két klasszikus drámairójukkal, a németek Goethevel, az olaszok Danteval, a németek és angolok Shakespear-rel, s a görög és római klasszikusokkal minden művelt nemzet.

Mi ezekhez képest a Petőfi-irodalommal csak a dolog kezdetén vagyunk. Hiszen a költőnek még teljesen megbízható kritikai kiadása sincs. Hol van aztán a Petőfi-filológia, műveinek esztetikai, kritikai feldolgozása, belső életének, fejlődéseinek, lángeszének lehető hű és részletes rajza, ugy a mint

azt a kritikai irodalom történetírás mai fejlettsége megkívánja.

Mi bizony, mint afféle szónokolni szerető nemzet, amennyiben érte lelkesedtünk, első sorban főképp Petőfi-tóztokban és tárcairodalomban merítettük ki érdeklődésünket. A tudományos kutatás és elmerülés nyugodt, időt és kitartást igénylő gondja nem igen vonzott, sőt akadtak és akadnak állandóan különös kedvvel gunyolódó cynikusok, akik (mert ez az egyetlen mód, ahogy érdeklődni bírnak) sarkastikus gunynyal támadták és támadják azokat, kik az irodalom történeti kritika mai egyetememes módszerével fordultak a költő életéhez és működéséhez, s akiket nemcsak a költő életének ugynevezett külső érdekességei vonzanak, mert hiszen nem is ezek a legfontosabbak a költőben. Vegyük figyelembe, teszem föl, csak azt, hogy Petőfi költészetéből a lírai költés egész esztetikája és filozófiája megírható, s belőle igazolható pl. Werner a lírai költésről szóló, ismert művének minden részlete, s még több is. Egészben ma is még igazak Török Árpád 1882-ben írt szavai, hogy műveit még nem tanulmányozták át, mert legalább is nem tanulmányoztuk elég gondal.

A Petőfi ház csak az egész nemzet

TÁRCA.

Föl és alá.

Irta Dalnady Győző

Hegyi úton szakadatlan
Járnak-kelnek a kocsik,
Egyik gyorsan lefelé fut,
Másik felkapaszkodik.

Egyik kocsis vidám, fúrge,
Messze hangzik a zaja,
Másik kocsis nehéz, lassú,
Sok a gondja, a baja.

Mindenikre egyenlően
Süt a déli napsugár,
Fényből mégis csak egyik kap,
A másik búss árnyba jár.

Egyik lejut a völgyekbe,
Másik a hegyesúcsra áll,
A sok közül melyik ér célt?
És nyugalmat hol talál?

A mi koponyánk.

Irta Jászai Mari

Azért kisebb-e azzal az „egyharmaddal“ a mi asszonyi agyvelőnk, mert a férfiak a teremtésünk óta nem engedték azt használnunk, nehogy mi járjunk túl az ő eszükön, vagy ezt is csak ránk fogják, mert hiszen ők mércsgélték és mondhattak annyi unciát, amennyit a saját érdekükben jónak láttak konstatálni — ámbár nem hiszem, hogy Lenhossék bácsi akkora ellenségünk lett volna, neki nem volt rá oka, ismertem az élete párját — vagy csakugyan a természet tartotta vissza azt a hiányzó harmadot, böl-

csességéből, olyan hivatásra szánva bennünket, amelynek nem vetnénk alá magunkat ha, — mint mifelénk mondjuk, — ki volna mind a négy fertályunk?

A koponyánk belsejét még nem láttam, de ha a külsejét nézem és az után itélek, akkor jaj nekünk!

Ha akkora a külömbőség a fejünk belseje, mint a külseje között: akkor megijedünk és féltjük az egész jövő, generációk szellemi nivóját, mióta tudjuk hogy azok lélekbéli tehetségeiket az anyától is öröklik. Mert miben különbözünk így lenézett, lesajnált, vad nővéreinktől, akik semmivel sem raknak több tücsköt-bogarat a fejünkre, mint mi. Igaz, hogy ők nem is követelnek szavazati jogot, mint mi.

Nehogy azonban valaki rám olvassa, hogy én vizet prédikálok és — cifra kalapban járok!

Szó színes róla. Én a magam kalapjait is mindig úgy szegyenlem, mint a többi asszonyiségét, de egyszerű kalapot Budapestben nem kapok. Ha pedig férfias kalapot teszek föl, mint az északiak, finn, dán, norvég asszonyok, akkor mindenki megfordul utánam és nevet; ez pedig nekem annyira kényelmetlen, hogy inkább viselem a budapesti divatot, amelynek a fejemhez semmi köze. Nem véd nyáron a nap és télen a fagy ellen.

Divat! Viseljük, mert divat. Mert párisi. Ha a budapesti hölgyek tudnák, hogy Párisban az igazi előkelő nő gyalogjáráshoz sohasem tesz föl „fantasie“-kalapot, tollas, madaras, virágos isten-csudákat, hanem jár egyszerű, fejéhez simuló kis kerek, vagy

keskenykarimájú kalapban, amit a divat évtizedeken át alig befolyásol és amit Budapestre sohasem hoz a marchande-de-modes, mert az nem „mutat“; ha ezt tudnák, hiszem, hogy ők is így tennének. A párisi művelt nő csak délután és csak kocsiban hord structollas kalapot. Utcán gyalog soha.

Mihozzánk, a balkánra, hozzák a félvilági hölgyek kalapjait, mint a színházaink a nekik való szindarabokat.

A választójogunkkal várjunk addig, míg mi is a kalapunk mellé tűzhetjük a kortestollat és azt nem takarja el ott a structoll.

„A ruha teszi az embert.“ Nézzük hát meg először a külsőnk: az öltözködésünket.

Szegyenletesen oktalán az európai nő ruhája éppen a kevély európaié! — a kínai, a japán, a török mellett! A célszerűnek meg éppen az ellentéte. A szépnek a torzképe. Vastagítja a vastagot, soványítja a soványat. A japáni, kínai khiton, a régi görögökhöz hasonlóan, kiegyenlíti hosszú vonalával a kövér test formátlanságát, kitölti a csontos test hiányait.

Legfőbb érdemét pedig alig merem szóvá tenni, mert ez egy egész kötetet involvál: nincs alávetve divatnak! Mégis mindenik asszonyon más. Egyéni. Eredeti!

Viselhetünk mi oly becses, valódi nehéz selyem és művészileg himzeit ruhákat, mint ők, akik azokat anyáik, nagyanyáik, dédanyáiktól, kincsek gyanánt öröklik?

Mi? Szánalmas életünknek egyharmadát a szabóinkkal való küzködésben töltjük el, hogy félig-meddig sikerült vagy nem sikerült rongyainkat tőlük szörnyű pénzért kicsikarjuk.

kollektív munkájának lehet eredménye. És bárha e szavak szétterjednének, bárha meghallanák az egész országban, s mindenki, akinek e házba illő emléke, kézírata, tárgya, könyve, cikke van, lelkesedve küldené be, s hozzájárulna a maga nemében egyetlen célhoz! Vajha akadnának, amint részben már akadtak is, akik az idegen nemzetek Petőfi-irodalmá egyes részeinek összegyűjtésére vállalkoznának!

De csak kollektív munka eredménye lehet a Petőfi-kutatás tudományos továbbfejlesztése is. És itt hangsúlyoznom kell, hogy ehhez különösen két dolog szükséges: lelkesedés és tudással párosult kitartás.

Lelkesedés kell, mert ez a forrása a szeretetnek, melyivel valamiben elmélyedünk. A cinikus sarkazmus a közöny olyan mint a fagy; nemcsak terméketlen, hanem pusztító. Ezek Mephistopheles tanácsai. Csak a lelkesedőnek van igaza, aki meggyőződéssel megy célja felé, s hisz a jóban, mely lelkét betölti. A lelkesedés az ég sugallata, annyi mint a hit. És Petőfi iránt ez nem csak természetesebb, mint amaz, hanem könnyebb is, mert a nagy szellemek olyanok, mint pl. az őserdő, mint a tenger: hívják és vonzanak.

De a tudással párosult kitartás is szükséges. Senki se feledje, hogy az égből nyert lángész mellett Petőfi a maga ifjú élete, küzdelmei és szenvedései ellenére időt nyert rá, hogy a legtanultabb fejek egyike legyen. Egész lényét a tapasztalás és tudás égő szomja nemcsak jellemzi, hanem költésének természeté ezeket követeli és feltételezi. A tapasztaláshoz és tudáshoz pedig csak tapasztalás és tudás juthat közelebb. Mert amugy is a lángész lényegét magát megismerni, minden időkre, úgy látszik, éppen oly lehetetlen marad az emberi kutatásnak, mint a kezdő és végokok megfejtése; hiszen a lángész is a maga mivoltában

titok, mint emezek, vagy filozófiailag szólva: metafizikai lényeg.

Vonzzon azonban a megismerésre való örök emberi vágy maga a kutatás gyönyöre és az a felemelő remény, mely minden kételyben azt sugja a jobb lelkeknek: hátha?

Schick Máttyás

Ismét gyásza van a kulai társadalomnak. Schick Máttyás, a régi gárdának egyik oszlopos tagja, az új generációnak szeretettel és tisztelettel elhalmozott „Matyi bácsi”-ja, a kulai járásnak évek hosszú során át volt főszolgabírója f. hó 13-án rövid szenvedés után örök álmra hunyta le szemeit. A puritán jellemű, nemesszívű, fenkölt gondolkodású férfiúnak elhunyt nemcsak Kulán, — hanem az egész vármegyében nagy részvétet keltett.

A becsületes munkában eltöltött, hat évtizedet meghaladó életének története főbb vonásokban a következő: Schick Máttyás 1846 évi február hó 21-én Torzsán született. Az elemi iskolákat szülőföldjén, a gymnasiumot Halason, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte s itt is nyert 1873-ban ügyvédi oklevelet. Az ügyvédi oklevélnek megszerzése után nyomban Kulán nyitotta meg irodáját, de ezt csak 4 évig, 1877-ig vezette, mert ekkor Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága a kulai járás főszolgabírójává választotta meg. E minőségében 11 évig állott e járás közigazgatásának élén és e hosszú időn át annak haladása, boldogulása, társadalmi életének emelése, a felekezeti és nemzeti egyetértésnek istápolása, a felvilágosodottság terjesztése és az igazi liberalizmus megerősítése képezték őnzetlen, buzgó és egyeneslelkű tevékenységének vezérfonalát. 1888-ban nyugalomba vonult s újra megnyitotta ügyvédi irodáját, de csakhamar be kellett látnia, hogy a közigazgatási pályán teljesített hosszú és fárasztó munka annyira megörölte minden erejét, hogy az ügyvédeskedéssel járó nehéz és izgató fáradalmak ieküzdesére nem vállalkozhatik. Nem is vállalkozott, hanem végleg nyugalomba vonult. Az ő egyéniségének, mert hiszen a megtestesült jóság volt ő; az ő jellemének, mert hiszen a megtestesült becsületesség volt ő; az ő lelkületének, mert hiszen a megtestesült egyeneslelkűség volt ő, ez a nyugalom felelt meg

legjobban. Majdnem egy évtized pergett le azóta az idő kerekén; de e hosszú idő alatt százszerosan meghatványozódott azon tisztelet, szeretet és ragaszkodás, melyet a nem emberbarát munkássága által kiérdemelt.

Temetése vasárnap d.u. 3 órakor megy végbe és ezen a kulai „Polgári Olvasóegylet”, melynek az elhunyt, az egyeletnek zsenge korában, elnöke volt, testületileg vesz részt, a kulai dalárda pedig, melynek alapító tagja volt, két gyászdal eléneklésével rója le kegyeletét.

Halálát beteg özvegye, gyermekei és nagyszámú rokonság siratja és gyászolja.

Nyugodjék békében és legyen emléke áldott!

A halálesetről a mélyen sújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Schick Máttyásné szül. Gutwein Gizella úgy a maga, mint gyermekei Giza, Gyula, Ernő és veje Scultéty Ferenc, valamint testvérei, sógorai, sógornői és kiterjedt rokonsága nevében, mélyen szomorodott szívvel jelenti, hogy szeretett férje, illetve atyjuk, ipa, testvérük, és sógoruk Schick Máttyás ügyvéd és Bács-Bodrog vármegye nyug. főszolgabírója életének 63-ik, boldog házasságának 35-ik évében Kulán, 1908. nov. 13-án d.e. 10 órakor rövid szenvedés után az Úrnak visszaadá lelkét. A megboldogult f. hó 15-én (vasárnap) d.u. 3 órakor fog a kulai protestáns sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Kula, 1908. nov. 13. Az ég áldása és kegyelme legyen és maradjon vele!

HIREK

— **Installáció.** Dr. Hoffman Károly kalcsoi apát-kanonok Kulára érkezett Kersch Mihály új plebános installálása végett, mely a szokott ünnepségek mellett, ma vasárnap d.e. fog a róm. kath. templomban végbemenni. Ez alkalomból az új plebános a Nemzeti-szállóban 150 terítékű ebédet ad.

— **Meghívó.** A kulai dalárda nov. 21-én a polg. olvasó-egylet helyiségében táncgal egybekötött alapszabályszerű d a l e s t é l y t rendez, melyre t. címet és b. cs. tisztelettel meghívja. Beléptidij személyenként 1.20 K. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hírlapban nyugtázunk. Kezdeté este 8 órakor. Műsor: 1. Storch M. „Dalra”. 2. Engelsberg A. G. „Anyanyelvem”. 3. Lányi Ernő „Dalsokor”. 4. Otto Gyula „Kalózdal.”

Artézi vizünk ihatatlan. Amily nagy örömmel regisztráltuk pár héttel ezelőtt az

Először a szabóinktól a ruháinkat, azután térjeinktől az árát! És sokszor milyen áron!

És ez a lelki testi győtrelem minden évadban ismétlődik! Elégtelen fizikumunk összes energiáját utálatos „divatos” rongyaink beszerzésére vesztegetjük. Fiatal férfiak emiatt a csapás miatt nem mernek idejében megházasodni. Kísértjük meg elképzelni, mi európai nők, mennyi megtakarított időt és pénzt jelent a keletiek változatlan formájú ruhája?

És mily valódi, értékes szöveteket viselhetnek, nem máról-holnapig tartó, örökös utánzatokat, szegyenletes olcsó cafatot, ami okvetlenül visszahat a lelkületünkre, a jellemünkre is.

A jelszó: csak sokat mutasson. Olcsó pénzt sokat mutasson. Piha! milyen lealázó család, örökös család!

Nevetségesek és rabszolgák vagyunk divatrongyaink révén.

„Nagysád kissé „erős” csipőben”, — mondja markába nevetve a szabónk, mert azt a kifejezést, hogy „kövér” meg „vastag”, ami az igazság, azt nem bírjuk meg. És azt kívánjuk, hogy komolyan vegyenek bennünket?

Vagy töreksznünk komoly emberi jogokért és akkor nem maradhatunk irrezonabilis bábuk; vagy szétkócoljuk a hajunkat, mint a vadak, madarakat, bogarakat tűzünk bele és keressük a férfiak kedvét, akik eddig ilyeneknek nevelettek bennünket. Így is vették hasznunkat.

Csak egy krajcár.

Ista Benda Jenő

Háromszor is átkutattam a zsebeimet. Szomorú voltam, mert ebédítő közeledett s a zsebek üresek voltak. Kifordítottam, befordítottam őket sehhol semmi. Végül szokatlan helyen, az egyik ritkán használt mellény zsebemben a kezembe akadt valami. Egy krajcár, kis piszkos, fekete pénz, fénytelen és kellemetlen, zsíros tapintatu. Sok maszat ragadt rajta arról a tömérdek koldustenyérről, amelyben vándorfutása alatt megfordult. Aranyak és nagy papírpénzek élete aránylag békés, néha hosszú időre menedéket találnak valamelyik vasszelekrény hűvös öleében. Gondol elrendezik őket. Az aranyakat tizenkint, százankint papírosba csomagolják. A bankóról listát vezetnek, pontos jegyzékbe veszik számukat, értéküket. Szeretet, tisztelet környékezi őket ott, ahol megjelennek. A krajcár ellenben soha nyugtot nem talál. Ki amint kapta, gyorsan tovább adja, mintha a tenyerét égetné a kicsi pénz. S minden kéz foltot hagy rajta. Szűz fénye hamar megtörik, egészen lekopik s hasonlatos lesz azokhoz a szegény, elnyűtt emberekhez, akik kérges tenyerükben leggyakrabban forgatják. A dolgok, sohasem pihenő, piszkos, fakó krajcár a pénzek proletárja. Csak akkor értékes, hogyha sokadmagával van együtt. Ha század, ezred, tizezred magával áll össze. De magára hagyatva számba sem vett semmi. Egy krajcár. Mit lehet csinálni egy krajcárral? különösen ha az ember éhes, már itt az idő, amikor ebédelni szokott s

hiába kutatja át zsebeit. A kis piszkos, jelentéktelen pénzdarabnak nem akad társa. Lemondó keserűséggel forgattam a kis pénzt az ujjaim között és sóhajtottam nagy szomorúan:

— Csak egy krajcár!

Erre pedig, mily csudálatos! ime berzenkedni kezdett kezemben a kis pénz; berzenkedett és megszólalt:

— Ne méltóztassék ilyen büszkén és lenézően nyilatkozni uraságnak! Különösen akkor, amidőn nélkülem mivel sem lenne gazdagabb, mint a templom egere! Uraságod is abba a tévedésbe esik, mint a legtöbb igen tisztelt embertársa, a pénzt csak akkor becsüli meg, hogyha elég sok arra, hogy imponáljon neki. Es elfelejti, hogy a krajcár bármilyen kicsi, mégis csak érték és pénz, csak úgy mint a forint, a tizes és százás bankó. Minden nagy pénz nekünk. Kicsi krajcároknak köszönheti azt, hogyha megbecsülik. Ne olyan hetvenkedve hát, uraságod! Ha testvéreimet nem szórta volna az elmúlt éjszaka olyan pazarlóan szanaszét, most volna ebédje és nem néznék éhkoppal a delelő napot. Már ismertem valakit, aki igen megjárta amiatt, hogy lenézte a krajcárt. Ennek az esetéből tanulhatna igen tisztelt uraságod. Igen is!

Az ebédéről már lemondtam. Más dolgom nem volt. Kérletem hát a krajcárt, hogy ne haragudjék, s hízkelve biztattam, modaná el az esetet, amelyik számomra olyan tanulságos. Nehezen tudtam engedékenységre bírni a kis pénzt, mert nagyon ki volt fejlődve benne a proletár önérték. De végül

első artézi kut furásának befejezését, ép oly sajnálkozással vesszük a budapesti országos vegyvizsgáló állomásnak azon közlését, hogy artézi vizünk ivásra nem alkalmas. A vegyvizsgáló állomás, ahova tudvalevőleg a vizet vegyvizsgálat végett felküldték, e hó 9-én a következő véleményt adta le arról községünk előljáróságához: „Kula község artézi kut vize az abban oldott nagymennyiségű szerves anyagok miatt, melyek között nagyobb mennyiségű nitrogén tartalom is van, ivásra nem használható. A víz organikus anyagokkal fertőzöttnek tekintendő.” E balsiker azonban községünk előljáróságát nem kedvetlenítette el. Tavasszal tovább furatja a kutat, a mely jelenleg még csak 172 méter mély és így nincs veszve még a remény, hogy a vállalkozóval kötött szerződésben megengedett 300 méternyi mélységig jó, egészséges ivóvízre is találhatnak. Reméljük a legjobbat.

— **Meghívó.** A kulai Volksverein f. hó 22-én a Hokstok szállóban saját könyvtára javára Katalinbált rendez, melyre t. címet b. családjával tisztelettel meghívja. Kezdeté 7 órákor. Beléptidj személyenként 1 K.

— **Uj részvénytársaság.** A kulai gyapju fonó- és szövő-gyár részvényeinek jegyzése már annyira előre haladt, hogy az alapítók a részvényjegyzést a jövő héten lezárják és még e hó végén összehívják az alakuló közgyűlést, mely az alapszabályok és a gyár átvételének módozataira nézve fog intézkedni. Az új részvénytársaság a gyárat tetemesen ki fogja bővíteni és már a jövő évben több száz munkás kezét fog abban foglalkoztatni. A gyár vezetősége ezen kibővítésre való tekintettel — hallomás szerint — Kula községnek, mint erkölcsi testületnek nagyobb mérvű anyagi támogatását fogja kérelmezni. Hisszük, hogy községünk képviselőtestülete, amely nemes áldozatkész-ségét már oly sokszor kimutatta, ezen ügy közgazdasági, — mint szociális szempontból egyaránt nagyfontosságú vállalatától sem fogja megtagadni az anyagi erejétől kitelhető támogatást.

— **Egy aljegyző fizetésemelése.** Krumesz Pál cservenkai aljegyző fizetését 1000 K-ról 1200 K-ra emelte a képviselőtestület.

— **Megjuttalmazott jegyző.** A pénzügy-minister Ivanits Izidor községi jegyzőt a közadók kezelése és behajtása körül kifejtett eredményes működéséért 200 K jutalomban részesítette.

— **Az óbecsei főszolgabírói hivatal** köréből. Dr. Balaton Gyula óbecsei főszol-

gabíró, aki ezidén is hosszabb tanulmányuton volt a külföldön, a napokban visszatért és átvette hivatalát.

— **Szédelgés a jótékonyság nevében.** Az országot keresztül kasul járnak a József Kir. Herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filleres füzet, mely „Védekezés a tüdővész ellen“ címet viseli. A füzetet Rákoscabán nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetében a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevével illetéktelenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságoknak.

— **Szakfelügyelő.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tordai Imre szegedi áll. felső ipariskolai igazgatót a Bács-Bodrog vármegyei iparos- és kereskedő tanoncskoláknál a szakfelügyelői teendőket ellátásával megbizta.

— **A pacséri országos vásár** ezentul nem november 18-án, hanem az azt megelőző hétfőn lesz.

— **Polgári leányiskola.** A kultuszminiszter Kaszás Róza okl. polgári iskolai tanítónőnek Zentán egy magánjellegű polgári leányiskolának fenntartását engedélyezte.

— **A Petőfi Társaság ajándéka a közönségnek.** A Petőfi Társaság kiadásában igen értékes és eredetűre felelté érdekes díszmű jelenik meg november hó folyamán a könyvpiacra. Ez a díszmű Petőfi összes művei. A hatalmas könyv mely a nyomda és könyvkötői technikai egyik kiváló produktuma, ugyanabban az alakban és ugyanolyan nyomtatásban jelenik meg, mint az 1847-es nagy Petőfi kiadás, a melyet a költő önmaga rendezett sajtó alá s a melyből a mai nemzedékre csak néhány féltve őrzött példány maradt. A Petőfi Társaság elhatározta, hogy a Petőfi kultusz fejlesztése érdekében, de egyszersmind hálája jeléül, mindazoknak, a kik a most kibocsájtott egy K-ás Petőfi sorsjegyeknek terjesztésében segítségére lesznek és legalább is 40 drb. sorsjegyet vesznek, vagy ismerőseik körében elhelyeznek, ajándékképpen, emlékül megküldi Petőfi összes műveinek ezt az értékes díszkötetet, a mely a könyvpiacra 20 K bolti árban kerül forgalomba.

— **Esküvő.** Königstättler Béla e hó 10-én esküdött örök hűséget Urbán Olga kisaszszonynak, Urbán Ignác újvidéki papirkereskedő leányának.

— **A szegény gyermekekért.** Nagy- és nemeslelkű elhatározásról értesít bennünket a kulai gyapju fonó és szövőgyár igazgatósága. Ez a gyár, amely a kezdet nehézségeit még jóformán le sem küzdötte, máris a jótékonyság gyakorlására gondol. A gyár igazgatósága elhatározta, hogy mindazon humanus- jótékonycélú egyesületeknek és asztaltársaságoknak, melyek a szegény gyermekeknek felruházására, a korán beköszöntött tél szigorának tűrhetővé tételére vállalkoztak, ha megrendeléseikkel egyenesen a gyár igazgatóságához fordulnak, összes gyártmányaikat (sima és mintás cheviot- és tiroli loden-, továbbá női moldon-szöveget) önköltségen, vagyis előállítási áron szolgáltatja ki. Felhívjuk az összes hazai jótékonysági egyesületek és társulatok vezetőinek figyelmét e nagylelkű ajánlatra és úgy humanus- mint hazafias szempontból ajánljuk azt hathatós pártfogásukba. Nemcsak a humanizmusnak, hanem a hazai iparpártolásnak is nagy szolgálatot tesznek ezen szép ajánlatnak felkarolásával. Jót, olcsón szerezhetnek be ezuton a szegénység enyhítésére és az özvegyek és árvák fogják áldani őket és imáikba foglalni neveiket jótékonyságukért. Szövetmintákkal és árajánlatokkal egyszerű lev.-lapon esz-közlendő megkeresésre készségesen szolgál a Kulai gyapju fonó és szövőgyár, Kula (Bácsmegeye).

— **Magyar kiállítás Boszniában.** Az országos magyar kiállítási központ elhatározta, hogy Sarajevóban magyar kiállítást rendez, hogy a magyar iparnak az annektált tartományokban piacot teremtsen.

— **Eljegyzés.** Dr. Uvalits Boriszláv palánkai gyakorló orvos eljegyezte Plávsity Ivánkat Szenttamáson.

— **Jegyzőilak építése.** Kucora község előljárósága a községi jegyzőilak építési munkáira, melynek terveit Schmoil Lenhardt készítette, 18170:52 K előirányzattal m. hó 25-én tartotta a versenytárgyalást. Ajánlatot tettek: Herman Miklós építőmester (Torzsa)

belátta, hogy nem vagyok gögös rossz fiu, csak egy kicsit könnyelmű, s éppen most ebéd hiányában elkeseredett és végül is elmondta az esetet. Ime a történet:

— Volt egyszer egy úr, aki minden érdem nélkül sok pénzhez jutott. Vannak ilyen szerencsések, mert a pénz a maga vonzalmában igen szeszélyes. Talán még szeszélyesebb, mint a szép asszonyok, akik gyakran kinevetik azt, aki híven küzd értük, s azután a legelső csavargó jött-ment karjaiba dobja magukat. A pénz is így tesz. Csaknem szabályszerűleg elkerüli azokat, akik verejtékező munkás fáradozással küzdenek érte. Egyesekhez pedig minden különösebb ok és érdem nélkül ragaszkodik. Vannak családok, amelyekben évszázadok óta apáról fiúra öröklődik az inakat megfeszítő, erős próbára tevő munka s a munkával együtt a szegénység. És vannak családok, amelyek ősi nemzedékeken keresztül mági tétlen jólétben élnek. A szóban forgó, szerencsés úr az utóbbi fajta családból származott.

A szerencsés úrnak előbb meghalt a papája, maradt utána egy csomó pénz. Meghalt a nagypapája, maradt azután is egy csomó pénz. Azután meghalt még egy pár nagybácsi, nagynéni, mind pénzt hagyott a szerencsés úrra, aki fiatalon, életerősen állt a világban, hogy gondtalanul élvezze a tömegtelen vagyont.

A szerencsés úr születésétől fogva nem csinált semmit sem. A sok biztos pénz reményében felesleges volt, hogy egészségét rongálja valamivel. Úrnak nevelődött, mert van-e nagyobb úr, mint az, akinek annyi pénze van, hogy dolgoznia sem muszáj?

És amint a sok pénzt megkapta, hozzálátott, hogy még nagyobb úr legyen. Telé kézzel szórta a pénzt, hogy minden elvet megvásároljon, ami megvásárolható s vajjon mi az, amit e föld kerekén csengő pénz értékkel megvenni nem lehet? A pénz pedig a nagy költsékezés dacára sem fogyott. Mert a pénz nyáj-természetű jószág, nem szeret szétforgácsolódva, egyes darabokban vándorolni, hanem odatöndül, ahol társakra talál. Így élt a szerencsés úr baj és gond nélkül egészen addig, amíg meg nem sértett egy krajcárt. A sértés így történt:

Az úrnak egy arany kellett, csillogó, értékes szép arany, hogy kifizessen valamit. Zsebébe nyúlt, keresgélte a pénzek között s az arany helyett kezébe akadt egy zsiros piszkos tönkre fogdosott krajcár.

— Csak egy krajcár — mondta bosszusan a szerencsés úr és megvetően eldobta magától. A krajcár haragosan, lármásan pendült egyet a kövezeten, de a szerencsés úr nem törődött vele.

Őnök azt hiszik — világosított fel az én mesemondó krajcárom — hogy a pénz életelen, holt anyag. Pedig nagyon csalódnak, a pénznek lelke van. Csalárd lenyűgözhető, emberies ésszel béklyóba nem fogható lélek lakik benne, aki gyakran keservesen megcsufolja önöket anélkül hogy valamit is sejtjenek róla. Ami a szerencsés úr sorsa futásából is mindjárt világos lesz ön előtt.

A krajcár lelke fölforr a gyalázat miatt, mely érte. A krajcár lelke bosszút fogadott. Akivel pedig ez történt, vigyázzon! mert a pénzben lakozó lélek nagy, hatalmas és könyörtelen.

A szerencsés úrtól egyszerre tutni kezdtek a pénzek. Előbb a krajcárok, aztán a krajcárokat követve a forintok és a százások is. Nem úgy történt mint eddig, hogyha a könnyelmű számár kidobta a pénzt az ajtón, az visszajött az ablakon. Hanem ajtón, ablakon keresztül egyszerre ömlött, áramlott tőle el a pénz. Előbb nem vette észre, mert ha sok ment, sok maradt. De mindig több ment és kevesebb maradt, amíg végül kiürült a ház s az egykor szerencsés szerencsétlen flótás zsebében nem szegyenkezett több vagyon, mint önnek a soha meg nem evett ebéd előtt: egyetlenegy ütött-kopott, összepiszkolt krajcár.

— S mit gondol ön, mi történt ezután? Kérdezte tőlem a mesemondó pénz. A szegény fiu rémes, idegölő hajszába fogott az egykor megvetett krajcár után. Ha volt krajcár, volt szállás valamelyik pinceoduban, volt olcsó szalonna és kenyér. Ha nem volt krajcár, nem volt sem lakás, sem élelem. Nekünk krajcároknak különben is természetünk, hogy gyorsan tovább gurulunk, most pedig összebeszélve ráadásul még tervszerűleg elszaladtunk a szegény fiu elől. Örült hajsza kezdődött a szaladó krajcárok és az éhes ember között. Természetes, hogy az éhes ember nem bírta sokáig. Utszelen, szemétdombon halt meg, érte ön ezt? — Szemétdombon, az út szélén: Igen is! Ezt olyan fenyegetően mondotta a haragos krajcár, hogy megborzongott a hátam tőle és igen megbántam, hogy az imént megsértettem. Illo tisztelettel és csodálattal néztem rá: milyen kicsi, milyen piszkos és milyen hatalmas!

17803 K, Eng János építőmester (Torzsa) 18005-82 K, Kunz Károly építőmester (Ujverbász) 18417-99 K, Lotz András építőmester (Óverbász) 18155-94 K, Geiger Henrik építőmester (Ujverbász) 17538-27 K, Schmoll Lenhardt építőmester (Torzsa) 17781-76 K, és Gabrinyi János építőmester (Petróc) 20027-68 K árral. Elfogadták Schmoll Lenhardt építőmester ajánlatát 17781-76 K árral, melyet az alispáni hivatalhoz terjesztettek fel jóváhagyás végett.

— **Kereskedők gyűlése.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés óbecsei kerülete vasárnap látogatott gyűlést tartott az óbecsei városi vendéglő emeleti nagytermében. A város nagy- és kiskereskedői úgyszólván teljes számmal jelentek meg. A központi vezetőséget Dr. Balkányi Kálmán titkár képviselte. 11 órakor Dr. Galambos Pál, takarékpénztári vezérigazgató megnyitotta az ülést, üdvözölte a megjelenteket és előadta, hogy a gyűlés tárgya, az ipartörvénytervezet kapcsán megbeszélni a kereskedők szervezésének kérdését. Ezután Dr. Balkányi Kálmán központi titkár tartott előadást az ipartörvény tervezetének a kereskedőkre nézve fontos intézkedéseiről, s különösen azt fejtegette, hogy mily hatást fog gyakorolni a kereskedők kötelező testülete a szervezkedésre. Rámutatott az egész világgazdaságban észlelhető kereskedelemellenes irányzatra, amelyet hazánkban speciális körülmények különösen kiéleznek. Minden újabb törvény súlyos hátránnyal jár a kereskedőosztályra nézve. Elég az adóreformra, az ipartörvény-tervezetre, a végrehajtási novellára és a családi otthonról szóló törvénytervezetre rámutatni. Az ilyen elnyomás ellen miképpen védekezhetik a kereskedők? Csakis erős összetartás, szoros szervezkedés által. A szervezkedés sikerét mutatja a német agráriusoknak és a magyar szocialistáknak előnyomulása is. Dr. Balkányi előadásáért a gyűlés nevében Galambos Pál mondott köszönetet és aztán, mint elnök összegezte az elmondottakat. Maga részéről is azon a véleményen van, hogy a kereskedők boldogulása saját erőfeszítésüktől, saját elszántságuktól és összetartásuktól függ. Ezért szükséges, hogy az O.M.K.E. óbecsei fiókjá megerősödjék. Ennek vezetésére nem tud méltóbb egyént, mint Freund József. (Lelkes éljenés) Freund József meghajlik a bizalom nyilvánítása előtt és kész elfoglalni az állást, s reméli, hogy buzgó munkatársai támogatásával sikerülni fog legyőzni a német helyen tapasztalható közönyt. Trebitsch Jakab indítványozza, hogy az O.M.K.E. központi elnökségéhez üdvözlő táviratot intézzen a gyűlés. (Helyeslés.) Ezután Galambos Pál kimondta a gyűlés határozatát, amelylyel az O.M.K.E. óbecsei fiókjának megerősítésére, újjászervezésének előkészítésére a következő férfiak jelöltetnek ki: Freund József elnök, Galambos Pál, Vécsey Géza és Deutsch Miksa társelnökök, Trebitsch Jakab, Dr. Nagy Sándor, Fraenkl József titkárok. A választmánnyal karöltve ezek fogják a kereskedők szervezésének ügyét kezükbe venni. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Csikos -
Kockás -
Shantung -
Armüre -

Selyem

és „Henneberg” selyem 75 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámentesen. Minta postafordultával. Megrendelések bármely nyelven intézendők: an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Gabona árak: Budapesten:			
Buza	—	—	12.60
Zab	—	—	8.50
Tengeri	—	—	7.50
Kulán:			
Buza	—	—	11.50
Zab	—	—	7.50
Tengeri	—	—	6.10

Més-eladás. Idei akác- és tisztesfű PERGETETT MÉZ

kitőnként 1 K 20 fillérért helyben; — vidékre pedig 5 kgos posta csomagokban dobozzal és postai szállítással együtt 7 koronáért kapható

SZÖKE ISTVÁNNÁL, KULÁN
Ismét-eladóknak árengedmény.

4665/908.

Árverési hirdetés

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 16386 alisp. 1001 jkv. 908 számú jogerős véghatározatával nyert megbízás folytán ezennel közhírré teszem, hogy az ujvidéki járáshoz tartozó Dunagálos község **vadászati jogát Dunagálos község-házánál 1908. november 24-én d.e. 10 órakor a kötendő szerződésnek végső fokban leendő megerősítése napjától számítandó 6 évre fogom nyilvános árverés útján bérbe adni. Kikiáltási ár 166.66 K mely összegnek 10%-a az árverés megkezdése előtt lefizetendő.**

Az árverési feltételek nálam a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ujvidék, 1908 november 3.

Nikolits, főszoigabíró

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

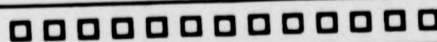

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

2258 sz. 908

Hirdetmény.

Alulírott község előjárósága közhírré teszi, hogy **november 28-án** délelőtt 10 órakor a község-házánál **3 drb kiselejtezett tenyészbika és 2 drb kansertés nyilvános árverésen** készpénzfizetés mellett el fog adatni. Bácskeresztúr, 1908. nov. 12.

Előljáróság

2438 sz. 908

Ószivác községtől

Versenyárgyalási hirdetés.

Ószivác község előjárósága Ószivác községnek 9 tagból álló rendőrsége részére szükségellendő és alább részletezett **egyenruházatnak és felszerelésnek** biztosítása céljából a külön megállapított szállítási és munkafeltételek mellett **november 25-én d.e. 10 órakor a községi tanácsteremben** korlátozott írásbeli versenyárgyalást tart.

Szükséglet:

1. Gyalogsági téli köpeny.
2. Zubony téli posztóból szövetbéléssel.
3. Zubony nyári posztóból.
4. Gyalogsági csizmanadrág bélelve.
5. Pantalló kamgarnból paszpoállal.
6. Posztósipka ezüst zsinórral.
7. Teljesen felszerelt rendőrségi kalap.
8. Jelsip-zsinór.
9. Karszalag.
10. Kardbojt, gyalogsági.
11. Kardbojt, lovassági.
12. Keztyű.
13. Nyakravaló.

Az 1907 évi 83000 sz. B.M. közszállítási szabályrendeletnek megfelelő szabályszerű ajánlatok legkésőbb **november 24-ig** d. u. 6 óráig Ószivác község előjáróságánál vagy az iktatónál adandók be.

Vállalkozók azon tényükkel, hogy ajánlatot tesznek, eleve kijelentik, hogy a részletes szállítási feltételeket ismerik és azoknak mindenben alávetik magukat; megjelöztetik, hogy ezen részletes szállítási feltételeket kívánatra a községi előjáróság bárkinek rendelkezésére bocsájtja.

Ószivác, 1908. november 4.

Zsupansky Lyubo Cszmadia Tamás
jegyző bíró
(Utánnomás nem díjaztatik)

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Kulán

vegyszereti ruha tisztító intézetet rendeztem be úgy női- mint férfi-ruhákra, bármily zsírfoltosak vagy pecsétések legyenek azok, valamint csipke- vagy szövetfüggönyöket, szőnyeget tisztítok és festek **olcsó ár mellett.**

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok tisztelettel 12-20

Kleiner József kelme- és selyem-festő, vegyertisztító Kula, Kossuth Lajos utca

IFJ. KOVÁCS SÁNDOR, KULÁN

Ajánl jó, tartós és formás (hazai gyártmányu) **Kobrak-cipőket** (A világ minden tájékán horáják) Továbbá ajánl férficipőkben elsőrangú minőségben világhírű **AMERIKAI cipőket** amelyekben a tyúkszemek teljesen elmúlnak

Az idény legdivatosabb ujdonságai:

ezcipők, kalapok, sapkák, nyakkendők, fehérnemű, női felöltők és minden más uri- és női- divat-czikkék legújtanosabban kaphatók „KARDOSNÁL” Kulán

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, harutek, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkör „Roche” eredeti csomagolást.

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos, villamos üzemű könyvnyomdájában, Kulán